

16-5-2014

Dankwoord voor de ontvangst van de CANON Maatschappelijk werk uit handen van Maarten van der Linde.

NVMW, Lies Schilder

Het is mij een eer namens de NVMW de Canon Maatschappelijk Werk in ontvangst te mogen nemen. Wat een cadeau! Ik heb het voorrecht gehad er al een blik op te mogen werpen. En dat was een feest. Een feest van ontmoeting met bekende en minder bekende mensen die het maatschappelijk werk in Nederland hebben gebracht tot waar het nu is. Een beroep waar we trots op kunnen zijn. Het feestelijke ervaar ik met name in drie dingen. (Dia 1) Deze drie dingen komen samen in het woord verbinding. De CANON verbindt in de eerste plaats het heden met het verleden. Daarnaast maatschappelijk werk met sociaal werk. Tot slot mensen met instituties. Deze drieledige verbinding is essentieel voor een krachtige beroepsidentiteit van maatschappelijk werkers. De NVMW wil deze identiteit borgen en kan deze verbindingen dus goed gebruiken. Ik wil dit nu kort per verbinding laten zien.

In de eerste plaats verbindt de CANON het heden met het verleden. De CANON biedt een rijke hernieuwde kennismaking met het werk van onze grounding mothers en fathers. Zo komen we Mary Kamphuis en Bertje Jens tegen, dankzij wie het maatschappelijk werk zich, ook vandaag de dag nog, met recht een professie kan noemen. (dia 2) Mary Kamphuis bood het maatschappelijk werk in 1948 een eigen methode, het social casework. (Dia 3) Bertje Jens ontwierp zo'n 15 jaar later de beroepscode en tuchtrecht. Van beiden maken maatschappelijk werkers ook anno 2014 nog dankbaar gebruik. Dat is ook mogelijk gemaakt door het werk van veel anderen die hebben voortgeborduurd op de grondslagen van deze grounding mothers. Ook hun werk is zichtbaar in de CANON. We maken kennis met de eerste hoogleraar van de MKSleerstoel, grondslagen van het maatschappelijk werk, Geert van der Laan. Met zijn proefschrift Legitimatatieproblemen in het maatschappelijk werk legt hij de grondslag voor een verantwoordingsmodel waarmee we ook nu nog goed uit de voeten kunnen. Ook profileert hij de ambachtelijkheid van het maatschappelijk werk al lang voordat Richard Sennett ambachtelijkheid in de schijnwerpers zet. Daarnaast nemen we kennis van het werk van Hans van Ewijk die sinds 2009 deze leerstoel bekleedt. Deze verbindt de opdracht van het maatschappelijk werk nadrukkelijk aan de opdracht van het sociaal werk en waarschuwt maatschappelijk werkers voor al te grote ambities. Deze verbinding van het heden met het verleden is essentieel voor een sterke,

zelfbewuste identiteit. Je zou kunnen spreken van een autobiografisch zelf. Deze term gebruikt de neuroloog Damasio om het hoogste niveau van menselijk bewustzijn aan te duiden. Dit wordt ontwikkeld in een permanente interactie tussen ervaringen nu en ervaringen vroeger. Zonder deze verbinding ontwikkelt iemand een labiel zelf, heen en weer geslingerd door de waan van de dag. De CANON helpt het maatschappelijk werk zich daartegen te beschermen. Stevig in het nu, en stevig geworteld in het verleden. Deze verbinding hebben we als NVMW nodig als tegenwicht tegen de neiging vandaag de dag om alles wat oud is te verwerpen als ouderwets en achterhaald. We worden gewaarschuwd om niet te veel te blijven hangen in oude zekerheden zoals bijvoorbeeld de beroepscode of eigen professionele standaarden. Dat brengt mij bij de tweede verbinding. De duiding van ons beroep onder de namen van zowel maatschappelijk werk als sociaal werk.

Als we meegaan met de actuele trend is de verleiding groot om ons alleen nog sociaal werk te noemen. Het appel daarop is sterk en komt vanuit uiteenlopende gezaghebbende hoeken. Bijna wekelijks roept een werkgever, gemeenteambtenaar of vertegenwoordiger van hogescholen het maatschappelijk werk op om zich snel te transformeren tot één sociale professie die is opgewassen tegen de eisen van deze tijd. De NVMW neemt deze oproepen zeer serieus. Versterken van de gemeenschappelijke kracht van sociale beroepsgroepen is inderdaad hard nodig en dat geldt ook voor het blijvend vernieuwen van onze kennis en methoden. Dat willen wij echter realiseren door uit te gaan van ieders eigen professionele kracht en door die krachten te bundelen, of in onze termen te verenigen. Working apart together. Voor deze ambitie biedt de CANON letterlijk houvast. (dia 4) Zoals u ziet is de CANON maatschappelijk werk met andere deelgebieden onderdeel van de overkoepelende CANON sociaal werk. Die plaatsbepaling is de NVMW uit het hart gegrepen. Deze sluit naadloos aan bij onze eigen missie. Deze luidt: Verbreden met behoud van identiteiten. We gebruiken hiervoor zelf het beeld van een huis met kamers, een sociaal huis met kamers voor verschillende sociale beroepsgroepen. In de CANON gaat het om een plein met vensters. In deze plaatsbepaling komt zowel het generalistische als het specialistische tot zijn recht. Dat is een basis voor een sociale professie, met een dikke stam en stevige takken zoals het HSAOprofiel dat verbeeldt. Daarbij laat deze CANON ook zien dat deze stam en takken niets zijn zonder een stevig wortelstelsel dat zowel het sociale als maatschappelijk werk voeding geeft.

Dan kom ik nu bij het derde punt waarop deze CANON zorgt voor verbinding. Misschien wel het belangrijkste punt. De CANON verbindt mensen met

instituties. Hij biedt niet alleen zicht op namen en professionele wapenfeiten zoals die letterlijk zijn geboekstaafd in talloze publicaties van uiteenlopende instituties. Als we aan onze Body of Knowledge denken denken we primair aan dat soort gegevens. De verzameling hiervan is uiterst waardevol. Maar wat ik misschien wel het meest verheugende vindt van deze CANON is dat deze letterlijk op het eerste gezicht mensen in beeld brengt. (dia 5) De mensen die achter, of eigenlijk voor deze publicaties en instituties staan. Dat menselijk aspect van maatschappelijk werk wordt in het institutioneel discours gemakkelijk over het hoofd gezien. We praten graag in abstracties en concepten omdat we daarmee indruk maken en ook om er ons kennisbestand, onze Body of Knowledge mee te verrijken. Maar het draait natuurlijk allemaal om mensen en die mensen kijken je in de CANON aan. Dat doet iets met je, het roept een gevoel van verbondenheid op, je wordt geraakt. Het appelleert aan het zijn van een gemeenschap van mensen die de liefde voor een vak met elkaar delen en elkaar daarin ook aansteken. Daarnaast past deze verbeelding van het menselijk aspect bij de kern van dit vak: mensen helpen. Jens noemde het maatschappelijk werk voor alles humanistisch en Kamphuis benadrukte het individualiserende van maatschappelijk werk. De CANON ondersteunt dit aspect en ook dat is een reden van vreugde. Deze ondersteuning kunnen we so wie so goed gebruiken maar zeker op dit moment. Er is immer niet alleen een risico van identiteitsverzwakking door eenzijdig op te roepen tot het nieuwe of het sociale. Daarop wees ik bij de vorige twee punten. Er is ook een risico dat de missie van het sociaal werk primair wordt gekoppeld aan het verbeteren van de samenleving als geheel. Dit risico zie ik in het advies over sociale opleidingen dat onlangs aan de Vereniging Hogescholen is gepresenteerd. De CANON helpt ons onze plaats te weten. Mensen helpen in wisselwerking met de samenleving en niet andersom. Daarmee ben ik aan het eind van mijn verhaal. Ik wil Maarten van der Linde en alle anderen die deze CANON tot stand hebben gebracht en nog verder zullen brengen hartelijk bedanken. Mede dankzij jullie kan het maatschappelijk werk stevig geworteld, met grote eigenheid en ingebed in een levendige sociale gemeenschap de toekomst tegemoet zien. Bedankt!